

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΖΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή φιλιά
τὴν 7 Σεπτεμβρίου 1969

34

τὴν ἐκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΛΕΙΩ Δ Ε Ν Α Ρ Δ Ο Υ.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγκο μου ἔχω νά σου ἀνακοινώσω κάτι πολύ δυσάρεστο...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μή μέ τρομάξεις Δημήτρη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐσύ δέν ἔχεις νά τρομάξεις. Σ' ἐμένα πέφτει ἡ κεραμίδα καί τί κεραμίδα. Βρίσκομαι ὑπό αὐστηρόν ἀθηναϊκόν ἔλεγχον.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κατάλαβα τί ἐννοεῖς. Μόλις τυχόν ξεφουρνίσῃς καμμιά ἀνακρίβεια γιά τὴν παλιὰ Ἀθήνα, κάποιος π αληθός ἀθηναῖος ἀπροατῆς μας σέ πιάνει ἀπό τό αὐτί.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀπό τό αὐτί δέν μέ πιάνει, γιατί δόξα νά 'χη ὁ Ὑφιστος, ἀνακρίβειες δέν ἔχομε πεῖ ἔως τώρα, μά οἱ παλαιοὶ ἀθηναῖοι θυμώνουνε γιά τίς παραλείψεις.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καλά βρέ ἀδελφέ, μιὰ παράλειψις δέν εἶναι μεγάλο κακό. Ὑπάρχει καιρός πάντα νά συμπληρωθῇ. Λοιπόν ; Τί σοῦ θυμήσανε πάλι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τά Παντρεμενάδινα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί ἦτανε αὐτά τά Παντρεμενάδινα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τά Παντρεμενάδινα ; Ὀλόκληρη συνοικία.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Συνοικία στήν Ἀθήνα ; Καί λεγότανε ἔτσι ; Παντρεμενάδινα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, γιατί πρέπει νά ξέρῃς ὅτι οἱ συνοικίες τῆς Παλιᾶς Ἀθήνας, εἶχανε πάντα περίεργα τοπωνύμια, πού ὀφείλοντο σέ πρόσωπα καμμιά φορά καί σέ γεγονότα, ἄλλοτε. Λόγου χάριν ἡ συνοικία Γαργαρέτα, ὀφείλε τό ὄνομά της σέ κάποιον ἀθηναῖο Γαργαρέτα πού εἶχε οἰκόπεδα σ' ἐκεῖνο τό μέρος.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καταλαβαίνω τί θά ἔγινε. Κάποιος ἀθηναῖος θ' ἀγοράζε κανένα οἰκόπεδο ἀπό τόν Γαργαρέτα πού ἦτανε μεγαλοκτηματίας καί θά χτιζε κάποιο σπιτάκι. θά τόν ρωτούσανε φυσικά οἱ φίλοι του : Ποῦ πῆρες οἰκόπεδο κύρ' Ἀριστείδη ; Ἐκεῖ, στοῦ Γαργαρέτα, θ' ἀπαντοῦσε ὁ κύρ' Ἀριστείδης. Καί τό ἐπώνυμο τοῦ Γαργαρέτα ἐπεβλήθη σιγά σιγά σάν ὄνομα συνοικίας, σάν τοπωνύμιο.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄκριβῶς ἔτσι. Τό ἔδιο ἔγινε μέ τά κτήματα κάποιου Κουκάκη.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἐέρω. συνοικία Κουκάκη, λίγο πιο πέρα ἀπό τήν Γαργαρέτα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Κουκάκης λεγότανε ὁ μεγαλοκτηματίας τῆς περιοχῆς. Καί τό κωμικό εἶναι ὅτι ἐμεῖς οἱ νεώτεροι, οἱ σύγχρονοι δημοτικοί ὑπάλληλοι, διορθώσαμε τό ἐπώνυμο τοῦ μακαρίτη τοῦ Κουκάκη καί τήν συνοικία του, τήν λέμε : Συνοικία Κουκαίου !
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναί, τό ἔχω ἰδεῖ καί σέ λεωφορεῖα ἀνόμη : Τέρμα Κουκαίου.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἶναι ἀσυγχώρητα αὐτά τά δηθεν ἑλληνικά πού σπαρώνουν μερικοί ἀνόητοι. Τί θά πῆ συνοικία Κ ο υ κ α κ ί ο υ ; Κουκάκιος λεγότανε ὁ χριστιανός ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σιγά νά μήν τόν κάνανε καί Βουκάκιο !
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά νά σοῦ πῶ. Τό ἔδιο συμβαίνει καί μέ ἄλλη συνοικία, τήν γνωστή περιοχή Δουργούτη. ~~Ἐφερέσει~~ Ἐγινε κι' αὐτή γιά τό ἐπισημότερον : Συνοικισμός Δουργούτιου, ἐνῶ τό ὄνομα τοῦ κτηματία τῆς περιοχῆς ἦτανε Δουργούτης, παλαιά γνωστή ἀθηναϊκή φαμίλια.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μήν ξεχνᾷς τά Παντρεμενάδια.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πρίν φτάσωμε στά Παντρεμενάδια, ἔχομε τ' Ἀναφιώτικα, ἄλλη συνοικία.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Βέβαια, τ' Ἀναφιώτικα. Αὐτά πάλι πού χρωστᾷνε τό ὄνομά τους ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σέ πολύ παλαιότερα χρόνια, γύρω στά 1850. Εἶχε ἀρχίσει τό κτίσιμο τῆς Ἀθήνας Γιάγκο. Πραγματικός οἰκοδομικός ὄργανισμός, ὅπως ἔχομε ξαναπεῖ. Ὅμως χτίστες δέν βρισκόντουσαν οὔτε πολλοί, οὔτε καλοί στήν Ἀθήνα. Ἐφεραν λοιπόν χτίστες ἀπό τά

νησιά και ιδίως από την 'Α ν ά φ η πού τους λογαριάζανε για τεχνίτες στο κτίσιμο. Όμως δημιουργήθηκε ζήτημα έγναταστάσεως αυτών των ανθρώπων. Πού θά κατοικούσαν ; Σπίτια δέν υπήρχανε στην 'Αθήνα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί βέβαια δέν υπήρχανε άφου αυτοί οί 'Αναφιώτες χτίστες είχανε μετακληθεϊ για νά χτίσουν σπίτια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τούς εϊπε τότε ή 'Αστυνομία : Τραβάτε και χτίστε όπου θέλετε. χτίστες εϊσαστε, μπορείτε νά τά καταφέρετε μόνοι σας. Καί οί 'Αναφιώτες βρήκανε μιά πρακτική λύσι. Στην πλευρά της 'Ακροπόλεως προς την όδόν Αϊόλου, υπήρχαν στους βράχους της 'Ακροπόλεως σπηληές. Αύτές οί σπηληές ήτανε φυσικές κατοικίες και οί 'Αναφιώτες χτίστες, μέ ελάχιστα πιά υλινά, τίς μεταβάλλανε σε σπίτια...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καταλαβαίνω. Κι' όλη εκείνη ή περιοχή, ή βορεινή πλευρά της 'Ακροπόλεως προς την όδόν Αϊόλου, άπεκλήθη : 'Αναφιώτικα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό εϊναι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τά Παντρεμενάδικα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγνο πολύ βιάζεσαι για τά Παντρεμενάδικα και αρχίζω νά φαντάζωμαι ότι προαλείφεις για γαμπρός !

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Εγώ ; Θεός φυλάξει... Εύτυχως ή δυστυχως, έχω περάσει τόν Ρουβίωνα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ποιόν Ρουβίωνα ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Θέλω νά πω την καμπή της επικίνδυνης ηλικίας πού ό άνθρωπος άσχολεϊται μέ τέτοιες θεάρεστες υποθέσεις. Όμως αυτό δέν σημαίνει ότι δέν θέλω νά μάθω για τά Παντρεμενάδικα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλά Γιάγνο, θά μιλήσωμε και για τά Παντρεμενάδικα άφου πρώτα θυμηθούμε κανένα παλιό τραγούδι. Τί προτείνεις ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Την 'Αστέρω, ένα περίφημο τραγούδι του Ροδίου, μέ στίχους του Παύλου Νιρβάνα. Καί οί δύο μεγάλες προσωπικότητες στον

κόσμο τῶν γραμμάτων καί τῆς μουσικῆς. Ἡ καλή μας φίλη ἡ
κλειώ θά μᾶς θυμίσῃ τήν περιλάλητη Ἀστέρω.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνο δεία πιάνου) Ἡ Ἀστέρω

Κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τώρα θά πάμε στά Παντρεμενάδικα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Βλέπεις ὅτι δέν τό εἶπα ἐγώ. Ἐσύ τό εἶπες καί μὴν ἀρχίσῃς
πάλι τίς εἰρωνεῖτες σου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅχι Γιάννο. Τώρα σοβαρολογούμε. Λοιπόν Παντρεμενάδικα λεγό-
τανε τότε ἡ συνοικία Μέτς.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στάσου νά καθορίσωμε τά πράγματα. Γιὰ ποιά ἐποχή μιλάς ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γύρω στά 1870, ἐδῶ κι' ἑκατό χρόνια ἀκριβῶς. Στά 1870 λοιπόν
μόλις εἶχε τελειώσει ὁ Γαλλο-γερμανικός πόλεμος καί ὁ Κάρολος
Φίξ, ὁ παππὸς τοῦ σημερινοῦ Καρόλου Φίξ, ποῦ εἶχε ιδρύσει τό
πρῶτο ἐργοστάσιο μύρας στήν Ἀθήνα, ἔπλεσε ἕνα διώροφο ζυθο-
πωλεῖο στούς πρόποδες τοῦ λόφου Ἀρδητοῦ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νομίζω πῶς τό θυμᾶμαι αὐτό τό ζυθοπωλεῖο... ὑπῆρχε λίγα χρόνια
πρὶν ἀνόμη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βέβαια ὑπῆρχε καί πρέπει νά τό εἶχες προσέξει. Αὐτό τό ζυθοπω-
λεῖο ὁ Κάρολος Φίξ, τό ὠνόμασε Μέτς, γιὰ νά τιμήσῃ τήν
τελευταία μάχη τῶν Γερμανῶν μέ τοὺς Γάλλους, σάν βέρος γερμα-
νός ποῦ ἦτανε.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι' ἀπό τό ζυθοπωλεῖο τοῦ Φίξ, τό Μέτς, ὅλη ἐκείνη ἡ περιο-
χή ὠνομάσθηκε Μέτς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Κι' αὐτή ἡ συνοικία Μέτς, λεγότανε καί Παντρεμενάδικα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μά γιατί ; Τί σοῦ ὄνομα εἶναι αὐτό ; Παντρεμενάδικα ; Θά ὑπῆρξῃ
νάποιος λόγος γιὰ νά δοθῇ τέτοια ὀνομασία σέ μιά συνοικία.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βεβαίως ὑπῆρξε νάποιος λόγος καί θά τόν ποῦμε τώρα. Στήν συνο-
κία Μέτς, κατοικοῦσε σ' ἕνα μικρό σπιτάκι ἕνας παλαιός ἀγωνι-
στής τοῦ 1821, ὁ μπάρμπα Γεώργης ὁ Μαρτίνος, ἐτῶν ... 80 !

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μήν μου πῆς ὅτι παντρεύτηκε στά ὀγδόντα του χρόνια ὁ μπάρ-
μα Γιώργης ὁ Μαρῖνος...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θά στό πῶ κι' αὐτό γιατί ἔτσι ἔγινε. Ὁ Γιώργης ὁ Μαρῖνος λοι-
πόν ἦτανε χρόνια ἐρωτευμένος μέ μιὰ γειτόνισσά του πού τήν
λέγανε Ἄρετή, μά ἡ Ἄρετή δέν τόν ἤθελε. Προτιμοῦσε νά μεί-
νη γεροντοκόρη παρά νά πάρη τόν Μαρῖνο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μέ ἄλλα λόγια, Ἄρετή, ὄνομα καί πρᾶμμα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄκριβῶς. Ὅμως κάποτε ἡ Ἄρετή ἄλλαξε γνώμη καί εἶπε τό ναί-
στόν Μαρῖνο. Ὁ μπάρμα Γιώργης ἀπεφάσισε νά παντρευτῆ. Ἦτανε
τότε ἑτῶν ὀγδόντα καί ἡ δεσποινίς Ἄρετή... ἑβδομήντα πέντε
ἑκατόν πενήντα πέντε καί οἱ δύο μαζί.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μπράβο Γιάγιο. Σωστός λογαριασμός.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί πῶς διεσώθη ἡ ἀκρίβεια ~~αὐτῆς~~ τῆς ἡλικίας τῆς νύφης
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀπό τό ἐγγελητήριο τοῦ γάμου πού τό εἶχε φτιάξει μέ στίχους
ὁ Ἀχιλλεύς Παράσχος. Τό ἔχω μάθει ἀπ' ἐξω καί θά στό πῶ :
- Ἀναγγέλλομεν πρός πάντα συμπολίτην ὑπευθύνως
δέχως σχόλιον εὐθυμίας, οὔτε σιέφιν πονηράν
πῶς νυμφεύεται ὁ φίλος : Μπάρμα Γιώργς ὁ Μαρῖνος
μέ τήν Ἄρετήν, ἐκείνην τήν λαμπράν οἰκοκυράν.
Καί προσθέτομεν πρός ψνῶσιν κάθε συμπολίτου ἐρίφη
ὁ γαμπρός ἑτῶν ὀγδόντα, ἑβδομήντα πέντε ἡ νύφη !
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι ὅτι θά σηκώθηκε ἡ Ἀθήνα στό πόδι γιά νά δῆ ὁ
κόσμος τό θαλερόν ζεῦγος μέ ἄνθη λεμονιάς.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κυριολεκτικᾶ σηκώθηκε ἡ Ἀθήνα καί ξεκίνησε νά πάη στούς
γάμους. Ἀπό τήν Πλάνα, ἀπό τήν συνοικία Ψυρρή, ἀπό τό Με-
ταξουργεῖο, ἀπό τήν Βάθη, μαζευτήκανε συμπολίτες στήν συνοι-
κία Μέτς μέ διάφορα σχόλια : Μπράβο τους κουράγιο ! Μικροί-
μικροί παντρεύονται... κι' ἄλλος ἀπαντοῦσε : Μικροπαντρεμε-
νάδινα... Καί μάλιστα, πήγανε στούς γάμους τραγουδώντας
Ἄφοῦ λοιπόν παντρεύονται σ' αὐτήν τήν ἡλικία
Μικροπαντρεμενάδινα - θά εἶναι ἡ συνοικία !

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' αὐτή ἡ λέξις : Παντρομενάδικα, μέ τόν καιρό κουτσου-
ρεύτηκε καί ἔμεινε : Παντρομενάδικα. Ἐπί τέλους, μάθαμε καί
τὴν ἱστορία μιᾶς συνοικίας.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν μάθαμε τίποτε ἀκόμη, γιατί αὐτή ἡ συνοικία, τό Μέτς, εἶνα
μιᾶ ἀπό τίς πιό ἱστορικές συνοικίες τῆς παλιᾶς Ἀθήνας. Ἄρ-
κει νά σοῦ πῶ ὅτι γιά πολλά χρόνια, ἐθεωρεῖτο τό Μέτς, ὅπως
καί ἡ Μονμάρτη στό Παρίσι, γιατί ἐκεῖ κατοικοῦσαν ὅλοι οἱ
ζωγράφοι τῆς ἐποχῆς : Ὁ Ἀριστοτέλης Ζάχος, ὁ Στέφανος Ξενο-
πούλος ἀδελφός τοῦ Γρηγορίου Ξενοπούλου, ὁ γλύπτης Ροῦμπες
ὁ Προκοπίου καί ἄλλοι. Τέλος ἐκεῖ, σ' αὐτὴν τὴν ἴδια συνοικία
τό Μέτς ἢ τὰ Παντρομενάδικα, κατοικοῦσε καί μιᾶ ὠραιοτάτη
κοπέλλα πού τό ὄνομά της ἔγινε καί τραγουδί. Ἡ Ἀντριάνα !
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σῶπαίνε ! Μή μοῦ πῆς τώρα ὅτι ἡ Ἀντριάνα τοῦ τραγουδιοῦ :
Πάρε με Ἀντριάνα μου - νά σέ βοηθῶ στήν πλύσι
καί νά σοῦ κουβαλῶ νερό - ἀπ' τό Βατραχομήσι... εἶναι πρόσωπα
ὑπεριτό ...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σπῶ λέω γιατί ἔτσι εἶναι. Ἡ Ἀντριάνα ἦτανε μιᾶ νεωτάτη καί
ὠραιοτάτη πλύστρα. Κατεβαινε στήν Ἀθήνα καί μάζευε τὰ ροῦχι
μερικῶν σπιτιῶν καί τὰ ἔπλενε στό δικό της σπίτι, στήν αὐλή
της. Ὅπως λένε οἱ παλαιοὶ Ἀθηναῖοι ἦτανε πολύ ζωηρή καί
εἶχε ἀρκετούς φίλους καί μερικούς μάλιστα, πρόσωπα ἐπίσημα.
Ἀλλά τὴν μπουγάδα δέν τὴν ἄφηνε. Ἦτανε τό χόμπυ της νά
ποῦμε.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτό λοιπόν ποτέ δέν θά μπορούσα νά τό φανταστῶ, ὅτι ἡ τό
παλιό δίστιχο τῆς Ἀντριάνας θά εἶχε ζωντανή ἀφορμή.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά ἡ Ἀντριάνα ἔχει καί συνέχεια. Κάποτε παντρεύτηκε μὰ χώ-
ρισε γρήγορα γιατί ὁ σύζυγος ἀντελήφθη ὅτι ἡ γυναῖκα του ἦτα-
νε ὑπερβολικά ζωηρή. Ἀργότερα ἡ Ἀντριάνα βρέθηκε στήν
Αἴγυπτο, στήν Ἀλεξάνδρεια στό χαρέμι κάποιου πλουσίου αἰ-

γυπτίου μπέη... μὰ ὁ μπέης δέν χωράτευε καί ὅταν εἶδε πὼς ἡ ὀμορφὴ Ἀντριάνα δέν τοῦ ἦτανε πιστὴ, τῆς παραμόρφωσε τὸ πρόσωπό της μ' ἓνα ξυράφι...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί πάει ἡ ὀμορφιά τῆς Ἀντριάνας. Μὰ εἶναι πραγματικὴ αὐτὴ ἡ ἱστορία ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ παλαιοὶ Ἀθηναῖοι, ὅπως ὁ Δημήτριος Καμπούρογλου λένε πὼς εἶναι ἀθθεντικὴ. Μὰ ἡ συνοικία τοῦ Μέτς, ἔχει κι' ἄλλες ὥρατες ἱστορίες καί μιὰ ἀπ' αὐτές εἶναι ὁ Μύλος μὲ τὸ πιάνο...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὁ μύλος μὲ τὸ πιάνο ; Τί εἶναι πάλι αὐτό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιὰ καταπληκτικὴ ἱστορία μὰ νὰ θυμηθῆς νὰ τὴν ποῦμε τὴν προσε-
χὴ μας συνάντησι, γιατί' ἄρα πρέπει νὰ θυμηθοῦμε καί κανένα
πραγούδι.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μετὰ τὸν Δημήτριο Ρόδιο πού τὸν θυμηθήκαμε πρὶν ἀπὸ λίγο, ἔρ-
χεται ἡ σειρά τοῦ Νικολάου Κοκκίνου. Ἡ Κλειώ θὰ μᾶς τραγου-
δήσῃ τὴν μελωδίᾳ του : Μὲ ξέχασες...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Μὲ συνοδεία πιάνου) Μὲ ξέχασες
κι' ἄλλον ζητᾶ - κι' ἄλλον ποθεῖ
ἡ καρδιά σου...
κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πᾶμε τώρα σέ: μιὰν ἄλλη γειτονιά Γιάγιο : Στά Πευκάκια...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στά Πευκάκια ; Ἐκεῖ πίσω ἀπὸ τὸν Ἅγιο Νικόλαο τῆς ὁδοῦ
Ἄσκληπιοῦ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐκεῖ ἀκριβῶς. Λεγότανε τότε : Συνοικία Νεαπόλεως, ὅπως καί
σήμερα ἄλλως τε ἀνόμη.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἐκεῖ ὅπου ὄπῃρχε τὸ περίφημο : Καφέ Τσουράπι, ὅπως λέγαμε
ἄλλοτε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο, τὸ Καφέ Τσουράπι. Ἐκεῖ λοιπόν στὴν συνοικία Νεαπό-
λεως καί μάλιστα στά Πευκάκια, πίσω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἅ-
γίου Νικολάου, γινότανε ἓνα φίλαθλο χαρτοπαίγνιο γύρω στά
1900, ἐδῶ κι' ἑβδομήντα χρόνια.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αύτόν τόν χαρακτηρισμό του άθλητικού χαρτοπαιγνίου, όμολο-
γώ πώς δέν τόν καταλαβαίνω.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά στόν έξηγήσω έγώ Γιάννο. Τότε ήτανε πολύ τής μόδας οί
κορίννες, ξέρεις, έπεινες οί ξύλινες μπουκάλες πού τής χρησι-
μοποιούν στην γυμναστική. 'Ο καφετζής λοιπόν πού είχε τό πε-
ριλάλητο Καφέ Τσουράπι, ~~απολάλησε~~ διέθετε καί κορίννες στό μα-
γαζί του γιά νά παίζουν τά παιδιά. Τίς τοποθετούσανε όρθιες
στό χώμα καί τά παιδιά μέ μία ξύλινη σφαίρα προσπαθούσανε
νά τίς ρίξουν κάτω όλες, μέ ένα πέταγμα τής σφαίρας.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μάλιστα. 'Ο καφετζής τό έκανε αυτό σαν άτραξιόν του μαγαζιού
του, νά βρίσκουν τά παιδάκια νά παίζουν καί έτσι νά μαζεύων-
ται οί μαμάδες νά πίνουν τόν καφέ τους, πλένοντας τά τσουρά-
πια τους.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Όμως σιγά σιγά τό παιγνίδι μέ τίς κορίννες, έφυγε από τόν
προορισμό του καί έγινε ... χαρτοπαίγνιο, διότι ήρχισαν νά
παίζουνε καί οί μεγάλοι βάζοντας στοιχήματα, ποιός θά ρίξη
όλες τίς κορίννες χάμω μέ μία μπαλιά. Καί ένώ τά στοιχήματα
ήρχισαν από δεκάρες καί τό πολύ καμμά δραχμή, είχανε παταν-
τήσει νά γίνωνται σοβαρώτατα καί νά κερδίζη όποιος ήρριχνε
τίς κορίννες, ένατό, διακόσιες καί πεντακόσιες δραχμές τότε.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι ότι όλοι οί χαρτοπαίχτες τής 'Αθήνας θά μαζευόν-
τουσαν στό Καφέ Τσουράπι...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Έως ότου ή 'Αστυνομία επενέβη καί τό φίλαθλο χαρτοπαίγνιο
έσταμάτησε. Όμως τήν ίδια έπεινη έποχή, είχε διαδοθει ότι
τήν νύχτα κυκλοφορούν φαντάσματα στά Πευκάνια...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάσματα ; Σοβαρά μιλάς ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σοβαρώτατα Γιάννο. 'Ιδίως όταν ή νύχτα ήτανε σιοτεινή, μπο-
ρουσε κανείς νά διακρίνη μικρές φλόγες πού περπατούσανε άργά
έργά μέ βήμα σ ημειωτόν. Φυσικά είδοποιήσανε τήν 'Αστυνομί

καί ἕνας χωροφύλακας παρηκολούθησε ἀπό κάποιο σπίτι τῆς ὁδοῦ Ἄσκληπειοῦ τὴν παρέλασι τῶν φαντασμάτων... Πραγματικά πέντε ἔξη μικρές φλόγες κυκλοφοροῦσανε ~~μέσῃ~~ ἀνάμεσα στά Πευνάκια. Ὁ χωροφύλακας ἔβγαλε τὸ περίστροφό του καί πυροβόλησε, μὰ τὰ φαντάσματα δέν φοβηθήκανε... Δέν σκορπίσανε, δέν φύγανε.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἐξαπολουθοῦσανε τὸν περίπατό τους :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Τὴν ἐπομένη ἐξακριβώθηκε ἡ προέλευσις τῶν φαντασμάτων. Καλέσανε στοῦ ἀστυνομικοῦ Τμήμα τὸν καφετζη, αὐτόν πού εἶχε τὸ Καφέ τσουράπι, ὁ ὁποῖος ὅταν ἔκουσε τί τὸν ρωτοῦσανε ἔσπασε στά γέλια καί ἔδωσε τὴν ἐξήγησι τοῦ φαινομένου. Περικοί ἀλητες, εἶχανε βρετ χελῶνες στά Πευνάκια, τοὺς κολλοῦσανε ἕνα κεράκι στοῦ καυκί τους καί τὸ ἀνάβανε. Οἱ χελῶνες βγαίνανε τὴν νύχτα γιὰ νὰ βροῦνε τροφή καί κυκλοφοροῦσανε μέ τὰ κεράκια ἀναμένα στοῦ σκοτάδι...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἔ, λοιπόν τί νὰ σοῦ πῶ ; Ὁ Βίκτωρ Οὐγγώ καί ὁ Εὐγένιος Σὺν πού ἔχουν γράφει τόσα καί τόσα γιὰ τοὺς γαβριάδες τοῦ Παρισιοῦ τέτοιο παιγνίδι δέν τὸ ἀναφέρουν πουθενά. Μπράβο στοὺς νεαροὺς Ἀθηναίους.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τίς νύχτες πάντως, ἰδίως ὅταν τέλειωνε τὸ θεατράκι στά Πευνάκια, ξεχυνόντουσαν οἱ κανταδόροι στά στενά τῆς Νεαπόλεως καί ξενουχτοῦσανε ~~μέσῃ~~ τὸν κόσμον μέ καντάδες... ~~καὶ ἀπὸ τὴν~~

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί μιὰ ἀπὸ τίς πιὸ ἀντιπροσωπευτικῆς, ἦταν ἡ βαριαρόλλα τοῦ Καμηλιέρη : Στὴν Βάρνα μέσα πού θὰ μᾶς τὴν τραγουδήσῃ πάλι ἡ καλὴ μας φίλη, ἡ Σλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Στὴν Βάρνα μέσα...

κ. τ. λ. κ. τ. λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιὰ στάσου Δημήτρη, γιατί εἶπες πρὶν ἀπὸ λίγο μιὰ φράσι : ὅταν τέλειωνε τὸ θεατράκι πού ὑπῆρχε στά Πευνάκια... Ὑπῆρχε τέτοιο θεατράκι ;

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βεβαιότατα. Οί παλαιοί άθηναίοι, όπου βλέπανε δέντρα, περιβολάκι καί μικρό αλσος, στήνανε άμέσως, άνενόχλητα καί άνεμπόδιστα μιά μικρή σικηνή, ένα πάλιο καί σπαρώνανε θέατρο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ένα είδος βαριετέ δηλαδή. Δυό τρεις τραγουδίστρες, ένας δυό κρεμανταλάδες πού κάνανε άπροβατινά... κανέναν φουκαρᾶς μά γυμνασμένα σκυλάκια...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί μπαλλέτο. Τό μπαλλέτο ήτανε άπαραίτητο. "Όταν λέμε μπαλλέτο έννοοῦμε τέσσερις, τό πολύ ἔξη χορεύτριες, ξένες κατά κανόνα, γιατί έλληνίδες μπαλλαρίνες δέν υπήρχανε τότε πού χορεύανε κόν κόν, σηκώνοντας τά πόδια τους ψηλά.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί στά Πευκία υπήρχε μπαλλέτο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έξη δανέζες μπαλλαρίνες. Νόστιμες καί πεταχτές, πού όταν τελείωνε τό θέατρο, γυρίζανε στό δωμάτιό τους στά 'Εξάρχεια μέ συνοδεία δυό τριῶν χοροφυλάκων γιά τόν φόβο καμμιάς άπαγωγής. Αὐτές λοιπόν τίς δανέζες χορεύτριες ἔτρεχε ό κόσμος νά τίς θαυμάση, γιατί ήτανε οί πρώτες χορεύτριες στήν 'Αθήνα πού βγαίνανε μά μαγιό δ ι κ τ υ ω τ ά, γεγονός πολύ τολμηρό τότε, στά 1890...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι τά σχόλια του κόσμου.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έχομε στίχους του Σουρή πού μιλά γι'αὐτές τίς δανέζες μέ τά δόχτυα τους, τά δικτυωτά μαγιό δηλαδή. "Αν θέλῃς διάβασέ του
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ (Διαβάζει) Οί άθηναίοι προτιμοῦν άπ'όλα τά ξενύχτια εἰς τά Πευκία νά γυρνοῦν καί νά ξεοδεύουν
βιός,
καί ό καθένας εὔχεται πῶς νά πιασῆ στά δίχτυα
δπως περίπου πιάνεται ό κάθε κοποβιός.
Μά εάν κανέναν γνωριστή μά μιά ξανθή δανέζα
πρό του αρχίσῃ ό δυστυχής παιγνίδια έρωτικά
θά στρίψῃ σωφρονέστατα, διότι αὐτή ή σαντάζα
του όμιλεῖ δανέζικα, ζητώντας δ α ν ε ι κ ά !

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Πρόσεξες κάτι Γιάγγο ; 'Ενώ αυτές οι Δανέζες ήτανε χορεύ-
τριες, ὁ Σουρής τις ἀποκαλεῖ σ α ν τ ἔ ζ ε ς, δηλαδή τρα-
γουδίστριες.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Τό καταλαβαίνω αὐτό. 'Ο σχετικός ὄρος θά ἦτανε συγκεχυμένος
καί μέ τήν λέξι σ α ν τ ἔ ζ α, θά ἐννοοῦσαν τότε κάθε γυ-
ναῖκα τοῦ καφέ σαντάν ἢ τοῦ βαριετέ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Κάτι τέτοιο συμβαίνει. Πιό συγκεκριμένα ὅμως τις τραγουδί-
στριες τις λέγανε ~~ἢ~~ ^ἢ πριμαντόννες καί μάλιστα περμαντόνες.
Καί εἶναι γνωστό ἕνα σχετικό ἀνέκδοτο. Κάποτε στόν Πειραιᾶ
ξεμπαρλιάρανε μερικές ξένες ἀρτίστες πού ἐρχόντουσαν στήν
'Αθήνα καί καθῶς πηγαίνανε γιά τόν σιδηρόδρομο, μιᾶ γυναῖκα
φώναξε στήν κόρη της : Τρέχα Σοφία, τρέχα νά δῆς κάτι
π ε ρ λ α μ ν ε ὄ ν ν ε ς πού μοιάζουνε μέ γυναῖκες...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Μέ τό δίκιο της ἡ ἀγαθή Πειραιώτισσα. Θά τις εἶδε φανταχτερά
ντυμέ νες καί ἴσως ~~καταλάβαιναν~~ ἀρνετ' ὀφτειασιδωμένες καί
νόμισε ὅτι πρόκειται γιά κάποιο εἰδικό ἀνθρώπινο εἶδος.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Κι' ὅμως αὐτός ὁ ἑλαφρός γυναικεῖος κόσμος, εὑρισκε πολλά
θύματα στήν 'Αθήνα τότε. 'Ονομαστός ἔχει μείνει ἕνας γερμα-
νός Μάϊφарт, τύπος ἀθηναϊκός, πού εἶχε τό μοναδικό κατάστη-
μα κομφοτεχνημάτων στήν ὁδόν 'Ερμοῦ. Αὐτός ὁ κακομοίρης εἶ-
χε περιουσία μέ τήν ἔφαγε ὅλη μέ τήν περίφημη Ζάν ντ' 'Αρράς
μιᾶ διαβολεμένη περιζιάννα τραγουδίστρια...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ** Τήν ἔχω ἀκουστά. Εἶναι αὐτή γιά τήν ὁποία κάποιος παλαιός
ποιητής ἔγραφε τό περίφημο τετράστιχο :
- 'Ο ἔρωτάς μου κι' ὁ παῖς
πᾶνε γραμμή στήν Ζάν ντ' 'Αρράς.
Καί θά πεθάνω φουναρῆς
γιά χάρι αὐτῆς τῆς Ζάν ντ' 'Αρράς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ παλαιοὶ ἄθηναῖοι ἦτανε πάντα ἐρωτύλοι καὶ αὐτό φαίνεται ἀπό τὰ τραγούδια τους.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ὅχι μονάχα ἐρωτύλοι ἀλλά καὶ ἐγωϊστές. Καμμιά φορά πιστεύανε ὅτι γινόντουσαν τὸ μῆλον τῆς ἔριδος μεταξύ δύο κοριτσιῶν, ὅπως μᾶς φανερώνει ἓνα παλαιότατο τραγούδι :

Δυὸ κοπέλλες μ' ἀγαπᾶνε... Τὸ θυμᾶσαι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δηλαδή τώρα τὸ θυμᾶθηκα πού μου τὸ ἀνέφερες.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Δε μᾶς τὸ πῆ λοιπόν ἢ κλειῶ, γιὰ νὰ τὸ θυμηθοῦνε καὶ ἄλλοι.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Μὲ συνοδεία πιάνου)

Δυὸ κοπέ--
 δυὸ κοπέ--
 δυὸ κοπελλες μ' ἀγαπᾶνε
 καὶ τίς ἀ--
 καὶ τίς ἀ--
 καὶ τίς ἀγαπᾶ κι' ἐγώ...

κ. τ. λ. κ. τ. λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὅμως Γιάννο μου, μ' αὐτὰ κι' αὐτὰ πέρασε πάλι ἡ ὥρα μας καὶ πρέπει νὰ διαιδῶμε...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί νὰ γίνῃ ; Ἡ ὥρα εἶναι ἀδυσώπητη. Σταματᾶμε λοιπόν καὶ ὠρεβουάρ τὴν προσεχῆ Κυριακὴ εἶ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τὴν ἴδια πάλι ὥρα.